

**UCHWAŁA NR XXI/...../2025
RADY GMINY NIWISKA**

z dnia 17 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2029.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 t.j.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a, 5, art. 12 ust. 7, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 t.j.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 t.j.)

Rada Gminy Niwiska uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niwiska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029

Rozdział 1. Wprowadzenie

Używanie alkoholu i narkotyków powoduje duże szkody zdrowotne i społeczne. Koniecznym staje się więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, a także działań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, aby działania takie podejmowane były już na poziomie lokalnym. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi są określone w ustawie i wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej. Wymienione zadania są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia.

Zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, określone są w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych; ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych; nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii; zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii; nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Przedmiotowy Program jest kontynuacją zadań realizowanych w poprzednich latach przez Gminę Niwiska, skierowany jest do wszystkich mieszkańców naszej gminy i ich rodzin, u których występuje problem związany z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Rozdział 2.

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Głównym celem Programu jest:

- ograniczenie tempa wzrostu problemów już istniejących i zapobieganie powstaniu nowych,
- ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie,
- podnoszenie poziomu wiedzy oraz świadomości mieszkańców Gminy Niwiska oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Pośrednie cele programu to:

- promowanie postaw abstynenckich,
- organizowanie alternatywnych miejsc i form twórczego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.

Rozdział 3.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowane są w następujący sposób:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem:

- a) działalność GKRPA w Gminie Niwiska w szczególności inicjująca zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz podejmująca czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego (rozpatrywanie wniosków, prowadzenie dokumentacji, kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia, przygotowywanie i składanie wniosków do Sądu Rejonowego, prowadzenie wywiadów środowiskowych oraz interwencji w sprawach przemocy w rodzinie),
- b) edukacja osób z problemem alkoholowym oraz narkotykowym w ramach uzyskiwania specjalistycznej pomocy,
- c) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach psychoterapii uzależnienia oraz współuzależnionych, poprzez realizację zajęć terapeutycznych,
- d) udzielanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy z alkoholem, narkotykami,
- e) współpraca z policją w celu zwiększenia skuteczności interwencji wobec zachowań osób znajdujących się pod wpływem alkoholu, narkotyków poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu i materiałów służących temu celowi,
- f) wsparcie finansowe dla osób podejmujących leczenie uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicieli instytucji, działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez udział w szkoleniach,
- 2) powierzenie Gminie Miasto Rzeszów realizacji zadań w zakresie obsługi osób nietrzeźwych z terenu Gminy Niwiska dowożonych do Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie oraz sprawowania opieki nad tymi osobami do czasu ich wytrzeźwienia,
- 3) współpraca z Komendą Powiatową Policji w Kolbuszowej,
- 4) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- 5) współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- 6) współpraca z instytucjami pomocowymi, ośrodkami terapeutycznymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) współpraca ze szkołami, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- b) finansowanie kształcenia pedagogów szkolnych, nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom stosownie do zgłaszanych potrzeb,
- c) prowadzenie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktyki uzależnień oraz zachowań ryzykownych, skierowanych do dzieci i młodzieży,
- d) promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację różnorodnych turniejów sportowo-rekreacyjnych, festynów oraz konkursów profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych przy współpracy z parafiami, dyrektorami szkół, placówek kulturalnych, stowarzyszeniami promującymi zdrowy styl życia bez alkoholu, narkomanii,

- e) opracowanie i realizowanie w szkołach informacyjno-edukacyjnych programów profilaktycznych dot. uzależnień od alkoholu, narkotyków, od zachowań oraz spektakli profilaktycznych,
- f) popieranie i dofinansowanie działalności rozrywkowej i sportowej oraz informacyjnej i innej, które kształtowałyby normy obyczajowe oraz styl życia zgodny z duchem trzeźwości,
- g) organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie dowozu dzieci, w szczególności z rodzin, których nadużywa się alkoholu na basen, stadninę koni, teatru, kina i innych imprez kulturalnych, sportowych i oświatowych,
- h) organizowanie i dofinansowanie różnych form spędzania czasu wolnego z treściami profilaktyki na wyjeździe-obozy letnie, biwaki, wycieczki,
- i) wspomaganie finansowe form wypoczynku wakacyjnego z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym i zagrożonych alkoholizmem, narkomanią,
- j) dofinansowanie do tworzenia miejsc wypoczynku, rekreacji i prowadzenia zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, jako formy rozładowania napięcia, stresu i sytuacji problemowych,
- k) organizacja rekolekcji trzeźwościowych i świetlicowych zajęć pozalekcyjnych o charakterze profilaktycznym przy współudziale kościołów,
- l) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- m) upowszechnianie działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków, palenia wyrobów tytoniowych, przemocy w rodzinie przez zakup i dystrybucję wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych rzeczy o charakterze profilaktycznym,
- n) promowanie postaw społecznych pro abstynenckich i pro trzeźwościowych,
- o) dofinansowywanie organizowanych przez szkoły konkursów i programów profilaktycznych,
- p) wspieranie i dofinansowanie działań podejmowanych przez ośrodki kultury, kluby sportowe i inne podmioty w zakresie organizacji imprez dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, promujących zdrowy, trzeźwy styl życia oraz promujących życie bez używek (festyny, konkursy, turnieje, imprezy sportowe itp.),
- q) prowadzenie przy współudziale Policji kampanii edukacyjnych związanych z promowaniem trzeźwości kierowców,
- r) opracowanie i kolportaż afiszy i ulotek,
- s) udostępnienie młodzieży szkolnej fachowej literatury i innych materiałów o tematyce uzależnień.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii:

- 1) współdziałanie ze Strażą Pożarną, Komendą Powiatową Policji w Kolbuszowej w celu podjęcia skutecznych działań w zakresie ratownictwa drogowego w szczególności ratowania osób- ofiar wypadków drogowych, których częstą przyczyną jest alkohol, narkotyki,
- 2) współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii,
- 3) wspomaganie i dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych i stowarzyszeń służących zapobieganiu alkoholizmowi, wykluczeniu społecznemu, zubożeniu, patologii, narkomanii,
- 4) wspomaganie i dofinansowanie działalności fundacji szkół i szkół wyższych promującej kulturalny, zdrowy, sportowy i trzeźwy tryb życia,
- 5) współpraca i dofinansowanie działalności Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- a) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- b) podejmowanie działań interwencyjnych wobec przedsiębiorców prowadzących reklamę napojów alkoholowych, w szczególności reklamę skierowaną do młodzieży,
- c) w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym gmina podejmuje interwencje oraz występuje przed sądem jako oskarżyciel publiczny,
- d) w celu sprawdzenia przestrzegania przepisów zawartych w pkt. c) Wójt Gminy Niwiska upoważni zespół do przeprowadzenia kontroli w składzie:
 - pracownik Urzędu Gminy,
 - członek GKRPA,
- e) w przypadku stwierdzenia podczas kontroli uchybień organ wydający zezwolenia wzywa kontrolowanego do ich usunięcia w wyznaczonym terminie, o ile nie stanowią one podstawy do cofnięcia zezwoleń lub wszczyna postępowanie o cofnięcie zezwoleń, albo podejmuje inne działania przewidziane prawem,
- f) przedsiębiorca w terminie 30 dni od data otrzymania wezwania do usunięcia stwierdzonych uchybień przesyła do organu wydającego zezwolenia informację o podjętych czynnościach mających na celu doprowadzenie istniejącego stanu do zgodnego z obowiązującym prawem.

6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

- 1) dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem używania substancji odurzających,
- 2) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od środków odurzających oraz osobom uzależnionym od środków odurzających z wykorzystaniem kontraktu socjalnego,
- 3) integracja społeczna osób uzależnionych, motywacja do zachowania abstynencji oraz udziału w grupach wsparcia.

7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej:

- a) finansowanie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- b) finansowanie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego.

Rozdział 4.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej „Komisją”, przysługuje wynagrodzenie:

- a) za udział w jednym posiedzeniu Komisji dla Przewodniczącego Komisji – 200 zł; dla pozostałych członków Komisji – 80 zł.
- b) za przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie określonym w Programie.

2. Wynagrodzenie, o którym w pkt. 1 przysługuje, jeżeli członek Komisji uczestniczył w całym posiedzeniu.

3. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności dołączonej do protokołu posiedzenia lub podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję kontroli punktu sprzedaży.

Rozdział 5.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym programie są środki finansowe pochodzące z:

- 1) opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze oraz dodatkowo ze środków własnych Gminy Niwiska,

2) części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych w ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. „małpki”.